

quæ sunt bona simpliciter & absolute quidem illa semper, sed huic vel illi non semper. Homines autem hæc votis omnibus expetuntque ac persequuntur: quod facere non oportet, sed optare sanè, ut quæ simpliciter bona sunt, ea nobis quoque bona sunt: eligere autem ac sumere, quæ nobis sunt bona. Sed iniustus non semper id, quod plus est, eligit, verum etiam quod minus est, in iis, quæ absolute mala sunt. Sed quia videtur etiã minus malum quodammodo bonum esse: cupiditas autem eius, quod plus est, boni cupiditas est: idcirco videtur ille esse etiam, quod plus est, appetens & cupidus. Porro iniquus etiam contra legem peccat. Nam hoc ipsum, quod peccatum in legem dicimus, omnem iustitiam continet, omnisque iniustitiæ commune est. Quoniam autem eum, qui contra leges committit, iniustum esse diximus: qui vero leges servat, iustum perspicuum est, ea omnia, quæ legitima sunt, quodammodo esse iusta. Nam cum ea, quæ à scientia legum ferendarum descripta & definita sunt, legitima sunt, tum unumquodque horum ius esse dicimus. Leges autem omnibus de rebus ita loquuntur, ut vel communem omnium utilitatem spectent, vel optimorum vel eorum penes quos summa rerum est potestas: & vel secundum virtutem, vel secundum quem alium modum talem. Quocirca uno modo iura appellamus ea, quæ vitam beatam, eiusque partem, civili societate conciliare & conservare possunt. At lex quidem & viri fortis muneribus fungi iubet, ut locum atque ordinem in acie tenere, neque fugere neque arma abicere: & temperantis, ut non adulterari, neque cuiquam stuprum inferre: & lenis ac mansueti, ut neminem verberare, neque cuiquam maledicere. Itemque in cæteris virtutibus ac vitiis, partim iubendo, partim vetando, rectè quidem ea lex, quæ rectè ac salutariter, perperam autem, quæ negligenter & inconsideratè lata est. Hæc igitur iustitia, virtus est illa quidè perfecta, non tamen simpliciter, neque absolute, sed si ad alterum referatur. Atque ob hanc causam sæpe omnium præstantissima virtutum videtur esse iustitia, neque vesper neque lucifer tanta homines admiratione afficeret. Tum Iohannes hoc uti proverbio:

*Iustitia una alias virtutes continet omnes.*

Ac perfectissima virtus est, quia perfecta virtutis usus est. Ideo autem perfecta est, quia qui ea præditus est, etiã cum aliis, & erga alios, non secum solum, virtutè colere potest. Plerique enim in suis quidem rebus uti virtute possunt, in iis autem, quas cum altero contraxerunt, non possunt. Quocirca præclare Biantis illud videtur esse dictum:

A α' οὗ μὴ ἀπλῶς αἰεὶ ἀγαθὸν, τὴν δὲ ἐκ αἰεὶ αἰεὶ δὲ ἀφ' ἑρῶποι ταῦτα δὴ ῥον; καὶ διώκοιαι δὲ δὲ οὐ, αἰὲν δὴ ῥον; ἐν τὰ ἀπλῶς ἀγαθὰ, καὶ ἅμοις ἀγαθὰ εἶναι αἰεὶ δὴ τὰ αὐτοῖς ἀγαθὰ ὅ δὲ αἰεὶ ἰσὺς αἰεὶ τὸ πλεονεκτήσειται, δὴ καὶ τὸ ἐλαττον, ὅτι τῆδ' ἀπλῶς κερκῶν δὴ ὅτι δοκεῖ καὶ τὸ μῖτον κερκῶν ἀγαθόν πως εἶναι ὅ δὲ ἀγαθὸν εἶναι ἢ πλεονεξία, B δὴ τὸ δοκεῖ πλεονεκτησι εἶναι. ἐστὶ δὲ αἰσισ. ὅτι τὸ ῥὸν ἀπείρα καὶ κοινὸν καὶ παράνομον. τὸ τὸ ῥὸν ἢ παρανομία ἢ τοῖς αἰσισ, ἀπείρα καὶ αἰσισ, αἰσισ, καὶ κενόν ἐστὶ πάσης ἀδικίας, ἐπὶ δ' ὁ παράνομος ἀδικος ἦν, ὅ δὲ ῥὸν ἰσὺς ἀδικος, δὴ ἰσὺς ὅτι πάντα τὰ νόμιμα εἶναι πως δικαία. τὰ τὸ ῥὸν ἀριστία ἐκ τῆς νομοθετικῆς νόμιμα εἶναι, καὶ ἔκαστον τοῦτον δίκαιον εἶναι, C ἀπείρα, οἱ δὲ νόμοι ἀγορεύουσι περὶ πάντων, φαχάζδωρον: ἢ τὸ κοινὸν συμφέροντος πάντων, ἢ τοῖς αἰσισ, ἢ τοῖς κερκῶν, ἢ κατ' ἀρετήν, ἢ κατ' ἀρετὴν πᾶσι τοῦτον. ὅτι εἶνα μὴ εἶπον δίκαια λέγεται τὰ πολιτικὰ καὶ φιλακτικὰ τῆς διαταμοσίας καὶ τῆδ' ἰσὺς ἀνοπῆς τῆ πολιτικῆς κοινανία πρὸς τὰ πᾶσι δὲ νόμος καὶ τὰ τὸ ἀδρεῖου ἔργα ποιεῖν, ὅτι μὴ λιπὲν τῶν τὰ ξῖν, μὴ δὲ φθόρον, μὴ δὲ ὅτι πᾶσι τὰ ὅπλα καὶ τὰ τὸ σφῆρον, ὅτι μὴ μοιχεύειν, μὴ δὲ ὑβρίσιν καὶ τὰ τὸ πρῶτον, ὅτι μὴ τυπῆν μὴ δὲ κερκῶν. ὁμοίως δὲ καὶ κατ' ἀρετὰ καὶ μοιχεύειας, τὰ μὴ κελδῶν, τὰ δὲ ἀπαγορεύειν ὅτι εἶναι καὶ κερκῶν ὅτι εἶναι καὶ ἀπῆρον. ταῦτα εἶναι οὐδὲ ἢ δικαιοσύνη ἀρετὴ εἶναι τελεία, δὴ κατ' ἀρετὴν καὶ διὰ τὸ πᾶσι κερκῶν τῆδ' ἀρετῆς εἶναι δικαιοσύνη, καὶ οὐδὲ ἀρετῶν οὐτὲ εἶναι οὐτὸ πᾶσι κερκῶν, καὶ παρῶν μαζδῶν φαμῶν, E ἔν τῃ δικαιοσύνη συνκῆδῶν πᾶσι ἀρετῆς καὶ τελεία μέγιστε ἀρετῆς, ὅτι τῆς τελείας ἀρετῆς κατ' ἀρετῆς εἶναι τελεία δὲ εἶναι, ὅτι ὁ ἔχων αὐτῶν, καὶ πρὸς ἑτερον δὴ ἰσὺς τῆ ἀρετῆς κατ' ἀρετῆς, ἀλλ' οὐ μόνον κατ' αὐτόν. πολλὰ ῥὸν ἐν μὴ τοῖς αἰσισ, τῆ ἀρετῆς δὴ ἰσὺς κατ' ἀρετῆς, ἐν δὲ τοῖς πρὸς ἑτερον, ἀδωνάτοις, καὶ διὰ τὸ οὐ δοκεῖ ἔχειν τὸ πᾶσι Βιαντος, F

Magistratus